

Dosarul nr. 2ra-122/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: R. Țurcanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Sîrbu, V. Mihaila, A. Minciuna)

ÎNCHEIERE

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Alexandru Bernaz și Procuratura Generală a Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Bernaz împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii,

împotriva deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Alexandru Bernaz, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 24 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă:

La data de 30 martie 2018, Alexandru Bernaz a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin ordonanța din 09 aprilie 2013, emisă de Procuratura Anticorupție, a fost pornită urmărirea penală în baza art. 190 alin. (5) și art. 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal, pe faptul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșită de două sau mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, și pe faptul spălării banilor în proporții deosebit de mari.

În baza ordonanțelor din 04 septembrie 2014, ilegal au fost efectuate percheziții la sediul cabinetului avocatului Alexandru Bernaz, la domiciliul acestuia și în automobilul pe care-l deține cu drept de proprietate, conform proceselor-verbale de percheziție din 05 septembrie 2014 careva obiecte nefiind ridicate. Acțiunile procesuale menționate au fost reflectate în mass-media.

Alexandru Bernaz a invocat că prin ordonanța din 08 septembrie 2014, emisă de procurorul în Procuratura Anticorupție I. Frunza-Bargan, în privința lui ilegal s-a dispus aplicarea măsurii de constrângere aducerea silită. Ulterior, la 09 septembrie

2014 a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42, 190 alin. (5) și 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal, cu inițierea investigațiilor în vederea căutării lui, fiind ilegal anunțat atât în căutare națională, cât și internațională prin „Interpol”. Prin încheierea judecătorului de instrucție nr. 14-113/2014 din 16 septembrie 2014, a fost aplicată în privința lui prin contumacie măsura preventivă sub formă de arestare preventivă pe un termen de 30 de zile, din momentul reținerii. Iar, prin ordonanța din 11 noiembrie 2014 a fost dispusă sechestrarea bunurilor pe care le deținea în proprietate – automobilul și apartamentul, prin rezoluția judecătorului de instrucție din 11 noiembrie 2014 fiind autorizată sechestrarea bunurilor.

Reclamantul a menționat că prin încheierea irevocabilă din 29 decembrie 2014 a judecătorului de instrucție, a fost declarată nulă ordonanța de punere sub învinuire din 09 septembrie 2014, emisă de procurorul în Procuratura Anticorupție I. Frunza-Bargan, cu obligarea procurorului să lichideze încălcările drepturilor și libertăților lui. Astfel, prin această încheiere s-a constatat că acțiunile lui în calitate de avocat, calificate de către procuror prin prisma art. 190 alin. (5) și 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal, se încadrează în limitele împuternicirilor avocatului ca participant în procesul penal, iar procurorul nejustificat a catalogat aceste acțiuni ca complicitate la dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două sau mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari și la spălarea banilor în proporții deosebit de mari. La fel, s-a constatat că de către procuror nu a fost demonstrată prezența unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunilor imputate.

În continuare, prin încheierea din 14 ianuarie 2015 a judecătorului de instrucție, în legătură cu declararea nulității ordonanței de punere sub învinuire, a fost revocată măsură preventivă sub formă de arestare preventivă, iar prin încheierile din 03 martie 2015 și 05 martie 2015, procurorul a fost obligat să dispună încetarea investigațiilor în vederea căutării lui și scoaterea de sub sechestru a bunurilor. Întru executarea încheierilor date, prin ordonanțele procurorului din 05 martie 2015 s-a dispus scoaterea de sub sechestru a bunurilor, cât și încetarea investigațiilor în vederea căutării lui.

Alexandru Bernaz a susținut că ulterior, prin ordonanța din 31 martie 2015 a fost scos de sub urmărire penală, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 42, 190 alin. (5) și 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal.

Astfel, consideră că în temeiul prevederilor art. 3 alin. (1) lit. a), c) și art. 6 lit. b) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, urmează a-i fi reparat prejudiciul material și moral cauzat în urma aplicării ilegale a măsurii preventive sub formă de arest, efectuării ilegale a percheziției, punerii ilegale sub sechestru a averii, precum și în urma altor acțiuni de procedură care-i limitează drepturile. Caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise în cadrul urmăririi penale au fost probate prin încheierea irevocabilă a judecătorului de instrucție din 29 decembrie 2014, prin care s-a constatat că a fost ilegal tras la răspundere penală, în lipsa unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunilor imputate. În afară de aceasta, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea lui se demonstrează prin articolele publicate în mass-media, cât și prin adresarea organizației internaționale „Lawyers for Lawyers”

din Olanda, depusă în apărarea intereselor lui în adresa Procurorului General al RM. De asemenea, dispunerea aducerii silite, aplicarea în contumacie a arestării preventive și anunțarea în căutare națională și internațională, reprezintă o ingerință în exercițiul liberei circulații, garantată de art. 27 din Constituția RM.

Mai mult ca atât, reclamantul a indicat că natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori, se demonstrează prin faptul că până la obținerea în anul 2011 a licenței de avocat, a activat în perioada anilor 2000-2011 în organele Procuraturii, inclusiv în funcția de procuror al secției exercitare a urmăririi penale pe cauze excepționale a Procuraturii Generale, având o reputație ireproșabilă și fiindu-i aplicate în cadrul activității sale, pentru exercitarea exemplară a atribuțiilor de serviciu, diferite măsuri de încurajare. Prin urmare, în urma acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, i-au fost lezate demnitatea și reputația profesională, fiindu-i cauzate suferințe psihice enorme, exprimate prin jignire, rușine și stare de stres, prejudiciul moral suferit estimându-l în sumă de 1 000 000 de lei.

Totodată Alexandru Bernaz a specificat că în vederea apărării drepturilor și intereselor sale, a fost nevoit să angajeze avocatul Veaceslav Țurcan, căruia în baza contractului de asistență juridică nr. 38-2014 din 09 septembrie 2014 i-a achitat onorariu în sumă de 23 606 lei, precum și avocatul Stanislav Pavlovschi, căruia i-a achitat conform contractului de asistență juridică suma de 27 730 de lei.

A menționat că în perioada aflării sub urmărire penală, din cauza eliberării în privința lui a mandatului de arestare și inițierii investigațiilor de căutare, a fost în imposibilitate de a exercita activitatea de avocat, fiind privat de sursa principală de existență. Astfel, având în vedere că câștigul său mediu lunar a constituit suma de 3358 de lei, cuantumul sumelor de compensare a prejudiciului pentru perioada septembrie 2014 – martie 2015 este de 23 506 lei, iar cu aplicarea coeficientului de inflație de 29,74 % - 30 497 lei.

Reclamantul a solicitat încasarea sin bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 1 000 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și sumei de 81 833 de lei cu titlu de prejudiciu material.

Prin hotărârea din 24 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, acțiunea depusă de Alexandru Bernaz a fost admisă parțial și a fost încasată din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Alexandru Bernaz, suma de 15 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de către Alexandru Bernaz, Ministerul Justiției al RM și Procuratura Generală a RM și s-a menținut hotărârea din 24 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Instanțele de judecată și-au argumentat concluzia prin faptul că, dreptul reclamantului la recuperarea prejudiciului rezultă din prevederile art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 – scoaterea persoanei de sub urmărire penală. Astfel, instanțele ierarhic inferioare au conchis că acțiunile întreprinse de organele de urmărire penală, inclusiv la solicitarea aplicării măsurilor preventive, au creat incomodități și suferințe lui Alexandru Bernaz, care a fost supus urmăririi penale neîntemeiat, pentru o presupusă infracțiune, fapt ce determină repararea prejudiciului

suportat, suma de 15 000 de lei reprezentând o compensare suficientă și echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Cât privește cheltuielile de asistență juridică, instanțele de judecată au ajuns la concluzia compensării doar a sumei de 10 000 de lei, deoarece atât avocatul Țurcan Veaceslav, cât și avocatul Pavlovschi Stanislav, nu au participat la nicio acțiune procesuală, mai mult ca atât interesele lui Alexandru Bernaz au fost reprezentate de avocatul Gurițanu Igor. De asemenea, instanțele ierarhic inferioare au reținut că reclamantul nu a probat faptul că ar fi fost privat de dreptul de a munci.

La data de 16 noiembrie 2018 Procuratura Generală a RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 24 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel a interpretat în mod eronat prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998. Astfel, la adoptarea deciziei, Curtea de Apel Chișinău nu a ținut cont de faptul că acțiunile de urmărire penală au fost realizate în limitele prevederilor legislației procesuale și materiale, iar pe parcursul urmăririi penale intimatul-reclamant Alexandru Bernaz nu a depus reclamații cu referire la acțiunile ilegale ale organului de urmărire și procuraturii.

Consideră că intimatul-reclamant nu a prezentat probe care să ateste cauzarea frustrărilor, stresului și a neliniștii, ponegririi onoarei, demnității și reputației sale, astfel încât să constituie temei pentru despăgubire din partea statului.

La data de 19 decembrie 2018 și Alexandru Bernaz a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 24 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel a motivat arbitrar decizia adoptată și nu s-a expus asupra argumentelor relevante invocate de către părțile în proces, fapt ce reprezintă încălcarea art. 6 al CEDO.

Recurentul a invocat că, neaplicând legea care urma să fie aplicată, Curtea de Apel Chișinău a omis să se pronunțe asupra faptului că potrivit art. 8 alin. (1), (3) lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, quantumul sumelor de compensare a prejudiciului material în formă de venituri provenite din muncă, de care a fost privată persoana în urma acțiunilor ilicite, se calculează pornindu-se de la câștigul mediu lunar al persoanei fizice la momentul cauzării prejudiciului, cu aplicarea coeficientului de inflație. Astfel, pentru cuantificarea prejudiciului reparabil, câștigul mediu lunar se calculează pentru persoanele neangajate prin contract de muncă – prin împărțirea la 12 a sumei venitului total pentru anul precedent.

Alexandru Bernaz consideră că a prezentat probe suficiente și concludente care confirmă temeinicia quantumului prejudiciului moral solicitat în sumă de 1 000 000 de lei, care reprezintă o sumă adecvată și rezonabilă, fiind în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate. De asemenea, prejudiciul material care i-a fost cauzat sub formă de sumele plătite pentru asistența juridică acordată în cadrul cauzei penale, în temeiul prevederilor art. 3 alin. (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 urmează să fie reparat integral și nu parțial, precum în mod eronat au interpretat instanțele ierarhic inferioare.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 26 septembrie 2018.

Decizia instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 25 octombrie 2018 (f.d. 174) și a fost recepționată de către Alexandru Bernaz la 30 octombrie 2018 (f.d. 191), iar date cu privire la recepționarea de către Procuratura Generală a RM la materialele cauzei lipsesc. Totodată, se reține că decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe pagina web a instanței judecătorești la data de 26 octombrie 2018.

Astfel, recursurile, declarate la data de 16 noiembrie 2018 de către Procuratura Generală a RM și la 19 decembrie 2018 de către Alexandru Bernaz, sunt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de către Alexandru Bernaz și Procuratura Generală a RM, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile declarate de către Alexandru Bernaz și Procuratura Generală a RM, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Alexandru Bernaz și Procuratura Generală a RM, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de către Alexandru Bernaz și Procuratura Generală a Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru